

Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemijskiego oraz Ministrów Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Spraw Wojskowych, w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych

z dnia 23 marca 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom W. P. (Dz. Ust. Rz. P. № 4 z r. 1921 p. 18).

Na mocy art. 13 powołanej ustawy zarządza się co następuje:

§ 1. Za żołnierzy W. P., którzy bronili granic Ojczyzny uważa się: szeregowców, podoficerów, oficerów i równorzędnych W. P. i tych byłych polskich formacji ochotniczych, które ustali szczegółowo Minister Spraw Wojskowych, a którzy pełnili służbę przez czas conajmniej 4-ch miesięcy lub z powodu choroby, odniesionych ran i uszkodzeń przez czas krótszy, bez względu na to, czy w chwili obecnej pozostają w W. P., czy są czasowo lub stale zwolnieni.

Za inwalidów uważa się b. żołnierzy W. P. i formacji ochotniczych, którzy wskutek uszczerbku na zdrowiu, doznanego w czasie i z powodu służby wojskowej, utracili częściowo lub względnie całkowicie zdolność zarobkowania i którzy jako inwalidzi zostali zarejestrowani przez władze wojskowe (art. 1).

§ 2. Za inwalidów i żołnierzy, którzy szczególnie się odznaczyli uważa się:

- a) kawalerów orderu „Virtuti Militari” i odznaczonych „Krzyżem Walecznych”;
- b) inwalidów i żołnierzy, których zasługi wojskowe na froncie zostały stwierdzone przez odznaczenia lub pisemne dowody uznania, rozkazy dzienne, przedstawienia do orderu i t. p.

Minister Spraw Wojskowych może w wyjątkowych wypadkach uznać za szczególnie odznaczonych tych żołnierzy i inwalidów, którzy z przyczyn od nich niezależnych (stan zdrowia lub względy służbowe) nie mogli pełnić służby na froncie (art. 2 p. a.).

§ 3. Za żołnierzy, którzy dobrowolnie do W. P. wstąpili i odbyli służbę frontową (art. 2 p. b), uważa się: wszystkich ochotników, którzy wstąpili do W. P. w okresie od 1 listopada 1918 r. oraz żołnierzy z tych b. polskich formacji ochotniczych, które ustali szczegółowo Minister Spraw Wojskowych, a którzy służyli conajmniej cztery miesiące w oddziałach frontowych. Ograniczenie co do służby frontowej czteromiesięcznej niestosuje się do tych ochotników, którzy wstąpili do W. P. na skutek odezwy Rady Obrony Pań-

stwa z dnia 3 lipca 1920 r. oraz tych, którzy wskutek odniesionych ran i uszkodzeń lub choroby służbę frontową opuścili (art. 2 p. b).

§ 4. Do opłatnego otrzymania ziemi w miarę rozporządzalnego zapasu, uprawnieni są nienależący do kategorii, wymienionych w §§ 2 i 3:

a) inwalidzi,

b) żołnierze uzdolnieni do pracy na roli (art. 3).

§ 5. Za uzdolnionych do pracy na roli uważa się tych żołnierzy, których stan zdrowotny pozwala na prowadzenie gospodarki rolnej, chociażby nawet zawodowego wykształcenia rolniczego nie posiadali. Pierwszeństwo wśród kandydatów o jednakowych kwalifikacjach mieć będą: zawodowi rolnicy i pochodzący z powiatów, objętych ustawą z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Rz. P. № 4 z 1921 r. poz. 17) (art. 3).

§ 6. Minister Spraw Wojskowych osobnym rozporządzeniem powoła do życia komisje kwalifikacyjne, które dokonają podziału ubiegających się o nadanie ziemi na kategorie w §§ 1—5 wymienione (art. 9).

§ 7. Rozdział nadanej działki ziemi (osady żołnierskiej), wystarczającej do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa winien być określony ściśle według warunków lokalnych, w szczególności: rodzaju gleby, warunków zbytu, stosunków komunikacyjnych oraz stosunków rodzinnych ubiegających się o nadanie ziemi, przyczem wielkość poszczególnej osady żołnierskiej nie może przekraczać 45 ha łącznie z ziemią dotychczas posiadaną.

O ile rozmiar osady żołnierskiej, która ma być nadana łącznie z ziemią posiadaną przez ubiegającego się, przenosić będzie 45 ha, wówczas nadanie uwarunkowaniem będzie od zbycia odpowiedniej ilości posiadanej uprzednio ziemi (art. 5).

§ 8. Powiatowy komitet nadawczy ustali szczegółowy plan kolonizacyjny, w którym uwzględnione być winny: klasyfikacja gruntów, wyłączenie z pod kolonizacji gruntów niezbędnych na przeprowadzenie komasacji i regulacji serwitutów, zachowanie i należyte użytkowanie cennych budowli i urządzeń, podział zabudowań folwarcznych, przeprowadzenie dróg dojazdowych i polnych, sprostowanie granic, projekt zabudowania nowej osady (plan regulacyjny i zapewnienie zaopatrzenia w wodę) (art. 5).

§ 9. Osady żołnierskie nie mogą być bez zezwolenia Urzędów Ziemskich dzielone w naturze, ani aljenowane aktami prawnymi między żyjącymi i na wypadek śmierci, pod tytułem darmym i obciążającym aż do czasu spłaty ceny nabycia, w żadnym jednak razie nie przed upływem 25 lat od czasu ich nadania, a wszelkie umowy zawarte bez zezwolenia Okręgowych Urzędów Ziemskich są nieważne.

Przy dokupnie gruntów do gospodarstwa już istniejącego, mogą Urzędy Ziemskie uzależnić nabycie od zgody nabywcy na poddanie powyższym zastrzeżeniom całego gospodarstwa nabywcy.

Ograniczenia powyższe powinny być wpisane do aktu nadawczego.

Okręgowe Urzędy Ziemskie udzielą zezwoleń na podział lub sprzedaż osady żołnierskiej w wypadkach, gdy stosunki gospodarze lub rodzinne osadnika wymagają niezbędnie podziału osady na części zdolne do samostnej egzystencji gospodarczej (art. 10).

§ 10. Spółki ziemskie, złożone wyłącznie z osadników wojskowych, uprawnionych do otrzymania ziemi, a utworzone w celu wspólnego władania i uprawiania otrzymanej ziemi oraz przygotowania warunków dla pro-

wadzenia samodzielnej gospodarki rolnej poszczególnych członków spółki, w przyszłości otrzymać mogą ziemię i pomoc państwową, o ile związane będą na podstawie zasad umowy takiej spółki ziemskiej, opracowanych przez Główny Urząd Ziemski w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych (art. 5).

§ 11. Obowiązek osiedlenia się w terminie rocznym od dnia nadania ziemi dotyczy w pierwszym rzędzie osadnika lub absolutnej większości członków spółki ziemskiej.

W razie niemożności osiedlenia się, obowiązek powyższy dotyczy rodziny osadnika, za którą uważa się żonę, krewnych wstępnych i zstępnych bez ograniczenia stopnia, krewnych bocznych do czwartego stopnia, powinowatych do drugiego stopnia i dzieci nieślubne.

W wypadkach wyjątkowych, gdy osadnik pełni służbę publiczną, Główny Urząd Ziemski w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych i Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych może zezwolić w każdym poszczególnym wypadku na osiedlenie przez czas trwania służby publicznej pełnomocnika lub dzierżawcy, jeśli zarówno osoby tychże, jak i warunki umowy dają rękojmię należytego zagospodarowania osady wojskowej.

Za zagospodarowanie osady uważa się uruchomienie gospodarstwa rolnego i utrzymywanie go przynajmniej na średnim stopniu intensywności przy uwzględnieniu ogólnych i specjalnych miejscowych warunków gospodarczych (art. 6).

§ 12. W każdym wypadku, w którym zachodzić będzie potrzeba usunięcia osadnika z nadanej osady, powiatowy komitet nadawczy przed wydaniem orzeczenia winien ustalić, czy zachodzi wina osobnika w niewypełnieniu obowiązku osiedlenia się lub zagospodarowania osady, zwłaszcza zaś, czy osadnik ubiegał się i otrzymał konieczną pomoc państwową do zagospodarowania osady.

Ekspisję przeprowadzają powiatowe władze administracyjne na podstawie orzeczeń i na wniosek powiatowego komitetu nadawczego, a osada wraca bezpośrednio do dyspozycji powiatowego komitetu nadawczego z równoczesnem przepisaniem tytułu własności osady w odnośnych księgach hipotecznych na rzecz Państwa.

Osadnikom należy się zwrot wpłaconej kwoty ceny nabycia oraz koniecznych i pożytecznych wkładów (art. 6).

§ 13. Wysokość opłaty za grunta i budynki nadane sposobem opłatnym określoną będzie przez powiatowy komitet nadawczy w gotówce w rozmiarach, odpowiadających wartości 30—100 kg. żyta za hektar rocznie i winna być ściśle dostosowaną do miejscowych warunków, jako to: jakości gleby, stanu kultury rolnej, konfiguracji terenu, znaczniejszych użytków klas niższych, położenia parceli, stosunku do sieci dróg komunikacyjnych, warunków zbytu i t. p.

Wartość od 30—100 kg. żyta ma być obliczoną corocznie według cen kontyngensowych, a w braku tychże według bieżących cen miejscowych w miesiącu grudniu każdego roku, ustalonych przez powiatowy komitet nadawczy (art. 7).

§ 14. Osobne rozporządzenie określi sposób, w jaki mają być pobierane opłaty od osadników, tryb postępowania przy nieterminowem uiszczaniu rat, wysokość procentów za zwłokę, warunki przyznawania ulg, zwrot poniesionych wkładów przy przymusowem usunięciu osadnika i t. d. (art. 7).

§ 15. Pomoc jakiej udzieli Państwo w miarę możliwości do zagospodarowania osad żołnierskich, nie może przekraczać następujących najwyższych norm dla poszczególnego osadnika:

- a) z inwentarza żywego i martwego, pochodzącego z demobilizacji wojska: para koni z uprzężą i wóz;
- b) materiał budowlany w ilości 80 m³ drzewa.
- c) kredyt, który ustali corocznie Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych w gotówce lub w środkach produkcji rolnej; na rok b. ustala się wysokość kredytu do 50.000 mk.
- d) kredyt na pomoc w budowie w gotówce lub materiałach po za drzewem budulcowem (p. b.) do wysokości 50.000 mk. na rok bieżący.

Celem otrzymania pomocy państwowej winni osadnicy poczynić odpowiednie zgłoszenie do właściwego Powiatowego Komitetu Nadawczego ze szczegółowym wymienieniem rodzaju i zakresu pomocy rolnej.

Powiatowe Komitety Nadawcze po zbadaniu stosunków na miejscu, orzekają o niezbędności i rozmiarze udzielić się mającej pomocy państwowej.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego wyda szczegółowe przepisy o trybie udzielania i warunkach korzystania z pomocy państwowej (art. 8).

§ 16. Na podstawie orzeczenia powiatowego Komitetu Nadawczego o nadaniu ziemi, działki oddane będą w posiadanie osadnikom. Przy oddaniu w posiadanie winien być sporządzony i podpisany przez przedstawiciela Powiatowego Komitetu Nadawczego, wójta gminy i osadnika, protokół, oraz przeprowadzone tymczasowe pomiary na gruncie miejscowymi środkami i okopcowanie osady.

Na mocy powyższego protokołu i tymczasowych pomiarów powiatowy Komitet Nadawczy wyda osadnikowi lub spółce akt nadawczy w terminie trzech miesięcy od daty sporządzenia protokołu.

Wzory protokołu i aktu nadawczego ustali Główny Urząd Ziemski w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Akt nadawczy stanowi tytuł własności nadanej osady i winien być zarejestrowany u właściwego rejenta lub pisarza hipotecznego celem późniejszego wniesienia do ksiąg hipotecznych (art. 11).

§ 17. Powiatowe komitety nadawcze, utworzone w myśl art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Rz. P. № 4 z 1921 r. poz. 17) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 16 marca 1921 r. dokonywać będą wszelkich czynności związanych z nadaniem ziemi (art. 11).

W szczególności należy do powiatowych komitetów nadawczych w powyższym zakresie:

- a) opracowywanie planów kolonizacyjnych (§ 8);
- b) ustalanie obszaru poszczególnych osad (§ 7);
- c) ustalanie niezbędności i rozmiaru pomocy państwowej (§ 15);
- d) wydawanie orzeczeń o nadaniu ziemi (§ 16);
- e) oddawanie osad w posiadanie (§ 16);
- f) wydawanie aktów nadawczych (§ 16);
- g) orzekanie o potrzebie usunięcia osadnika.

§ 18. Minister Spraw Wojskowych zapewni na właściwej drodze powiatowym komitetom nadawczym niezbędną pomoc władz i urzędów wojskowych dla celów osadnictwa, w szczególności przez dostarczenie:

- a) fachowych sił mierniczych;
- b) poszczególnych żołnierzy lub oddziałów wojskowych dla przedsiębiorstwa potrzebnych robót;
- c) środków przewozowych wszelkiego rodzaju z odpowiednią obsługą (art. 12).

§ 19. Nadzór i kontrola w najwyższej instancji w sprawach osadnictwa wojskowego przy wykonaniu niniejszego rozporządzenia należy do kompetencji i wzajemnego porozumienia Głównego Urzędu Ziemskiego, Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, a w szczególności:

- a) kwalifikowanie zgłoszeń i pomoc wojskowa—do kompetencji Ministerstwa Spraw Wojskowych;
- b) udzielanie pomocy państwowej (art. 8 p. 1, 2 i 3)—do kompetencji Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych;
- c) techniczne przeprowadzenie osadnictwa—do kompetencji Głównego Urzędu Ziemskiego.

§ 20. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego:

T. Wilkoński

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

w z. Z. Chmielewski

Minister Spraw Wojskowych:

Sosnkowski

Minister Spraw Wewnętrznych:

L. Skulski

Minister Skarbu:

w z. Rybarski